

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEG JELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Fehér János.		Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint.	
Egész évre	4 frt	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.	
Fél évre	2 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.			
Negyed évre	1 „				

Virrad már.

— Dr. Schinner Lajos. —

Beleg, még mindig nagyon beteg ez a mi társadalmunk!

Nem tartozom a múlt idők állapotainak föltétlen dicsőítőjéhez. Nagyon jól tudom, hogy az emberek mindig emberek voltak — és sem a társadalom, sem a család, sem a magánélet viszonyai az abszolút tökéletességnek képét sohasem tükrözték vissza.

Gyarlóságról, erkölcsi nyomorúságról, sőt hajmeresztő gonoszságról beszélnek a múlt idők krónikásai, szónokai is elég sokszor, még néha oly éleők színekkel is festik koruk erkölcsi romlottságának idegrázó jelenségeit, hogy olvasásukkor nagyon könnyen kiábrándulhatunk azon elfoglaltságból, mely a multat föltétlenül dicsejti — a jelent pedig ócsárolni, elítélni szokta.

A történelem, melyet világitélnék is neveznek, minden lapján kétségtelen tanúbizonyítást adja azon ténykörülmenynek: hogy tökéletes állapotok sohasem léteztek és egyes korszakok egymástól legfőlebb abban, de abban agán határozottan is különböztek, hogy a társadalmi állapotok és intézmények tökéletességre íbb, vagy kevesebb vallásos lökülettel és eszményiséggel törekedtek. Az emberi nem fejlődésének és közművelődésének hémzserőjét mindenra a tökély felé való törekvésnek ilyen komolysága képezte. Természetes, hogy e törekvéssel karöltve járó küzdelem is, egy időben sem szűkölködik erkölcsi sebesültek és erkölcsi halottak nélkül. S a mely időkben ezek a kivételek közé tartoztak, a társadalmi állapot e egészségesnek volt mondható.

De határozottan beteg a társadalom akkor, mikor a kivételek szabályt alkotnak: az elmék és szívek anyyira meg vannak mélyelve az erkölcsi romlottság köranyagától, hogy a becsületesség oly ritka lett, mint a fehér holló.

En, nem félve senkitől, nyíltan kimondom: hogy a felekezetre, nemzetiségekre széttagolt, vallási gyűlölettel forrongó szegény hazánkra

nézve miben sem látok nagyobb veszélyt, mint a polgári erényeknek és közérkölcösiségnek pusztulásában. Mert én azt tartom, hogy az országnak ereje, a nemzetnek hatalma nem a szuronyok százezeiben és lövéryeinek egész könyvtárában, hanem polgárainak erényeiben, becsületességében rejlik. Meglátszik, hogy éppen erre fektettek manapság legkisebb súlyt; a közérkölcösiség silyedésével alig is törődnek — sőt azt mondják: így volt az mindig s így is fog maradni.

Ámde, ha azt látjuk, hogy az erény elveszti köztiszteletét s már-már különködés szembejött, a hűn kivetkezik természetes szemérmetségéből s nyílt homlokkal mer még ugyancsak tisztesség körökben is megjelenni; midőn a becsületesség és jellemesség nem valik előnyödre és jutalmát a hitszegés és elvi elvetemedeltség harácsolja el előled; midőn a nyilvános hazudozás megbotránkozást sem szül, hanem ügyesség és sikerei szerint bizonyon állásokban még tisztélet gerjesztő kvalifikációknak tartatik; az őszinteség és egyenesség pedig majdnem a nevelélességgel határos oly tulajdonságnak tekintetik, mely sok esetben csak szánalmat gerjeszt és még több esetben boldogulásra nem vezet; midőn azt látjuk, hogy a hit, meggyőződés, lelkiismeret, becsület és egyéb erkölcsi kincsek arcúikkékké váltak s a többit fizetőknek föltétlen rendelkezésére állának; a megvesztegethelenség és jellemzifárság pedig szemel szúr, gyantút gerjeszt, még ott is, hol bátortálással és elismeréssel kellene találkozni; midőn a közjó csak ürügy, a valódi cél pedig a maganérdék, s azt már nem is titkolják, hanem vele nyíltan kérkednek is; midőn az elanyagiasodottság oly mérvet ölt, hogy az eszményinek megértése is már-már a lehetetlenség közé tartozik; mindenki csak önmagát keresi s a közjót a legutátabb önzőcéljainak is hideg vérrel feltulja áldozni; midőn a gazdagság, ha még oly piszkos is annak forrása, tisztélet számba jó, vele hivatali méltóságot és kitüntetést is lehet szerezni; midőn e cél kedvéért hallgatnak, ha szólni kellene;

földig alázkodnak csúsznak-másznak sokszor náluknál is alacsonyabb lelkek előtt; képesek vallásuknak kötelmei ellen vétetni; a jóknak becsülését kockáztatni; állásuknak tisztéletét veszélyeztetni, mindent, a mi szent és magasztos, mit tisztelni és becsülni tanultak megtagadni, elárulni, mintha csak annak iskolájába jártak volna, ki először mondá: mit ádtek és én elárulom őt; midőn azt kell látnunk, hogy a keresztény vallás legszebb vívmányai már csak nevéket őrizték meg, értelmeiket pedig majdnem egészen elvesztették, hogy hazugsággá fajul a szabadság, hipokrizissá a testvériség. Midőn azt látjuk, hogy már nincsen rend és rang, nincsen a társadalomnak egyetlenegy osztálya, egy rétege sem, mely az ilyen lelki korrupció fekélyeitől ment volna, akkor — akkor túlságos jóhiszeműségre vallana azt állítani »hisz így volt ez mindig s így fog ez mindenha maradni.«

Megvallom, nekem az emberi nem becsületességéről más fogalmaim vannak s ha egy társadalmat látok, melynek nem teste, hanem esze, szíve és lelke romlott s vannak, kik ezt természetes, rendes állapotnak tekintik: akkor én e társadalmat oly betegnek tartom, minők a történelem tanúsága szerint voltak mindazon népek és nemzetek, a melyek vallási érzületükből és erkölcsi érzékükből teljesen kivetközve, bármily fényes multal dicsekedhettek is, a megpróbáltatás nehéz napjaiban helyöket megállani nem tudták, lefűntek a világ színpadáról — manap neveiket is már csak az iskolában emlegetik.

Szeretett drága hazánk is e sorsra jut? Nem!
Félre sötét silhouettek! hisz virrad már, föltűnt a szemhatáron a tündökölő nap s érzűk sugarainak jötekony és tisztító hatását társadalmunkban, nincs már s ezután nem is lesz személyválogatás, mindannyiunk közkinccse: »a jog, törvény és igazság!«

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Az angyal.

Szóla a nagy Isten Gábor angyalának,
— Körben trónja mellett szentjei valának: —
»Gábor angyal, hüvem, elborul a lelkem,
Végig ha tekintek im az égi sergen.

Nagy gond, báasat zaklat — mind ösmerős, régi —
Nincs a földön, a ki égi hancm kéri;
Évizedek folynak, emberöltő múlik,
Még sem jut föl senki a mennyi trónig.

Oh a földi ember bűnben fetreng, — romlott,
Áll a templom, oltár, — a hit, — az leomlott.
Szeretet az ajkon, gyűlölet a szívbén —
Ily teremtményeknek nincs helye az égbén!

Mint a szű a fábán, a bűn akkép rőmböl,
Mindenütt, mindenben pokol háda tomböl,
Ragadós a métyai, a gonosz az úr már,
A jón s igaz fölött a véteők triumfál.

Am ha mégis volna, a ki, mint a kristály,
Tiszta marad, bátor föld porában uszkál,
Ne maradjon az lenn, anák itt van helye,
Angyalimnak kara soraiba vegye.

Gábor angyal, hüvem, nézz le hát a földre,
Valjon van-e egy is, — hadd tudjam meg végre.
Es ha csak egy akad, ki nem mondom atkom,
Hogy embert teremtek, — akkor meg nem bánom.*

Szóla Gábor angyal, földről hogy megtere,
A mint a nagy Isten trónja elé ére:
»Áldott legyen Neved, kegyes Mindenható,
Mert találtam egyet, a ki közénk való!

A kinek lilom szíve, lelke, teste,
Szendébbet Ő nála költő sohas feste,
Már ránéni öröm — és maga a vétek,
Hogyha megismeri, Istenéhez tér meg.

Halkabb még az éj is, csöndesebb a tájek,
Szelihebben — lopva nyúlik el az árnyék,
Szőkében sűt a hold, sugara nesz nélkül
Szendébb táncot lejt, ha Ő nyugodni kérésűl.

Rőzsapára árad napsugaras reggel,
Langyosabb a lég is, a mikoron felkel,
Lágyabb lebegéssel suhan a fuvalat,
Smaragródebb színbén csillog a csőpp s harmat.

Vagy ha látnád, Uram ha a mezőn jár-kel,
Virányosabb a rétt, ég is szebben kékel,
Elvonul a ború, a nap rámosolyog,
Sugarában fűrgén fürdenek a habók.

Megesendül a bokor, zeng a kis madárka,
Mintha ez is tudná, ki figyelmez rája,

A szél suhanóbb, selyemesebb a fűszál,
Édeesebb az illat, mely feleje fölészál.

Messziről köszöntik Őtet a virágok,
Ő meg viszonozza és mosolyog rájuk,
Boldog az, a melyet kis kezével tép le,
Őleli, becsezi, elbeszélget véle.

Szóval, én Teremtőm, a Báj és a Kellem,
Szende, tiszta lélek egyesítve ebbén,
Méltoőbb angyalidhoz nincsen, Uram egy sem,
Érdemes, hogy nevért örökkönyvbé véssém.

Mégis, felséges Úr, hatalmas nagy Isten . . . .
— Elnémül az angyal és elakad itten,
Dicsugaros arcan sötétén kél a bú,
Szeme ragyogását megtörri a ború.

Megjelen egy könnyeppő szeme szögletében,
Jón utána több is, elborítja bőven,
Peregve lecsorran, arcat végig marja,
Végig veri lelkét a viharnak karja.

»Mégis, felséges Úr, oh hagyjad Őt ottan,
A hol minden lénynek szíve érte dobban,
Érte ver, érte ég, Ő a mozgatója,
A bűnös a bánat fellegoszlatója.

Éltető elemét, ha elveszi kezéd,
A szív már nem dobog, — elakad, — megpereg,
A napfényes ég is oly sötét lesz aztán,
A virág se nyílik, falevél se hajt tán.

Modern csodák.

Mindenek előtt tisztába kell, hogy jöjjünk azzal ha vajjon vannak-e történetek-e csodák ezen a mi földünkön? Én azt mondom, hogy nem. És nem is voltak, nem is történtek soha. Mert minden, a mi van, a mi történik, az örök természet törvényei szerint van és történik, — így hát kell, hogy természetesen legyen minden, ami pedig természetes, az nem csoda többé. — Legfeljebb maga a természet az!

Csodalatosnak (únik fel az embernek minden, — a legegyszerűbb, a legtermészetesebb dolog is, — a mig nem ismeri, a mig magyarázatát nem tudja, a mig szokatlan neki. Hogy ha csak 25—30 évvel ezelőt azt az állfást kockáztatta volna meg valaki, hogy a legcérnább hangu budapesti szabó is direct elő szóval fog rendelkezni ruhát bécsi gyárossal és hogy a m. kir. opera előadásait Temesvártól, Aradon stb. is lehet meghallgatni, — hat biz azt kinevettek volna; pedig irti már reg irtak akkor is Amerikába, Ázsiába is ily öröndös módon! S ma? Ma már úgy beszél a budapesti ember a telefonról, mint pl. a képes levelező-lapról; de ha odaállítjuk pl. a tudatlan havasi juhászt a telefonhoz, ez meg fogja bamolni, csodának fogja tartani; mint a hogy hitetlenül ragna a fejét, ha azt mondanák neki, hogy van egy masina, amely úgy hall, úgy beszél, mint az ember; s ha ezt a masinát látna s hallaná, egy újabb csodát látna benne, — pedig ez csak a fonográf lenne. — Útjelirásokból tudjuk, hogy vannak u. n. fetisimádók a vidék között; s egy utazó beszéli, hogy egy néger törzset látott, amely egy rozsdás dugaszhúzó imadott fetis gyánant. Miért? Bizonyára azért, mivel neki a dugaszhúzó alakja szokatlannak, csodalatosnak tűnt fel. Igaz, a dugaszhúzó nagyon is primitív szerzem a villamos kocsihöz képest, — de azért nagy szellemi rokonság van ama fetisimádó néger és azon havasi atyafi között, aki Budapestre kerülve, kereszteteket hány magára a tovaszáguló villamos kocsi lattára.

Sok-sok analog példát hozhatnék még föl; azt hiszem azonban, hogy már e nehányan is sikerült kimutatnom, hogy voltaképeni csoda nincsen.

Pedig most egy újabb, igazi csodáról beszélnek: a Marconi telegrafjáról, a melynél nincs szükség a villamoságot vezető sodronyra.

Hát ez igazán csodának is látszik, mert hisz Marconi oly közvetlenül beszél a sürgöny továbbításánál, amelyet rendkívüli finomságánál fogva semmiféle nagytű üveggel látni nem lehet. Ez az aether, amely eddigleg csak némely tudósok hypothesisiben létezett. Ennek az aethernek sebes és amellett villamos hullámai, áramai viszik tova sürgönyünket a Marconi-féle telegrafia szerint; de hogy az a bizonyos hullám, amely sürgönyünket a hátrára vette, éppen oda talál, ahová sürgönyünket küldjük; hogy útközben más ilyen hullámok nem zavarják, nem tartóztatják, nem akadályozzák, ez bizony

csodalatosnak látszik; tudni kell azonban, hogy az oscillator, vagyis a jeladó készülék (ahol a telegrammot »feladja«) a cohererrel vagyis a jelfogóval (a hol a telegrammot »fel fogja«) rezonál, azaz összehang, s ezért keresi föl a jeladóból kiinduló villamos aetherhullám a vele rokon felgőt (mint a hogy pl. egy hangszer hurjának a rezgése hanghullámot okoz, amely aztán egy másik közelben lévő hangszernek ugyanazon hangur hurját is rezgésbe hozza.)

Egyéb apróbb részletek felszámolásába nem bocsátkozom ez új találmány megemlékezésénél, mert hisz voltaképen nem is erről akartam írni, hanem valami másról, a mi vele — rokon.

A napisajtó is csodának mondja Marconi találmányát, de mégis elhisi; mert el kell, hogy higye, mert hisz ott vannak a bizonyítékok: az ezen úton nyert sürgönyök. S hogy magát a tényt, a találmányt elhisi a napisajtó, föltétlenül kell, hogy azt az elvet is elfogadja, a melyen e tanulmány alapul, hogy t. i. az aethernek, vagyis egy láthatatlan s eddig csak föltételezett fluidumfélének a létezését concedálja, a mely fluidum az egész mindenséget át még áthatja, s a melynek bizonyos tulajdonságai is vannak.

Ez tiszta dolog.

S ha ezt concedálja, amint hogy másképp józan észsel nem tehet, úgy akkor emlékeztetnie kell hogy jusszon neki is, s mindazon tudós férfiaknak is, a kik eddig a merev tagadás álláspontját elfoglalták, — hogy erről az aetherről, erről a fluidumról a spiritisták már évtizedek óta írnak és beszélnek, faktumokat is felsorolva, amik e fluidum létezését bizonyítják. És ha ez eszükbe jut, úgy akkor, ha igazságosak akarunk lenni, a spiritisták állításait, bizonyítékait stb. épp oly komolyan kell venniük, mint Marconit és találmányát. Ne hozkodjanak többé elő holmi elcsépett, tudományos és nem tudományos maximákkal és semmitmondó kifogásokkal és ellenvetésekkel, hanem lássanak hozzá komolyan, lelkiismeretesen és előítélet nélkül azon tudomány megvizsgáláshoz, a mely sok u. n. »csodát« mivel már s még többet fog művelni ezután; a melynek igen számossá hűve, művelője és terjesztője van, akik tudomány, intelligencia és józan ítékezés dolgában Marconit is fölülmúlják.

Mert a ki azt hiszi és úgy tudja, hogy a spiritusm lényege asztalkopogtatás- és búrtartancolatosság kulminál, az bizony nem tud erről az új tudományról semmit. És a ki azt mondja, hogy itt valami iszonyú, talán éppen örödi erők állnak rendelkezésére az embereknek, az nemcsak hogy tévedésben van, de még ostobaságot is állít.

A spiritusm lényege, már t. i. az elköltözött emberek szellemeivel való érintkezésünk, ugyanazon az elven alapul amúgy nagyjában, mint a Marconi telegrafjaia.

Röviden ezt is megmagyarázom.

Elismert dolog immár, hogy mint minden szerves test, úgy az ember is villamos, vagy talán jobban mondva villámdelejes. Úgyiszlóan villamos telep az emberi test. (Mellesleg megjegyzem, hogy erről a delejeségről nem is olyan régen még csak hallani sem akart a büszke »tudomány«, — most meg maga hirdeti létezését ugyan- csak büszkén!). — Nos hát ez a villamos telep (az emberi test) ugyanarra a funkcióra képes, mint a — Marconi jeladója: villamos áramot bocsát ki magából, amelyet mondjuk az aether továbbvisz, odá és jának, a hova és a kinek szól. Ez a »valaki« — a ki mi »szellemnek« nevezünk — a »felfogó«, s természetesen szintén villamos. Ha már most ez a »valaki« (szellem) ama villamos teleppel (medium) rezonál, vagyis összecsendül, együtt rezeg, vagyis jobban mondva — azáltal érző lényekről s nem pusztá villámfeltesztő gépekkről lévén szó — együttérez, sympathizál, akkor a villamos hullám által hozott üzenetet (vagy mint rosszul mondják: »idezés«) megtudja; — ha pedig nem sympathizálnak, akkor az »idezés« eredménytelen marad, mint a hogy a Marconi felfogója sem jönne sohasem mozgásba s nem adná le sohasem a hozzámenesztett sürgönyt, ha a jeladóval nem rezonálna, s az ebből kiinduló villamos áram ennek következtében a jelfogót nem érné.

Mindaz, nemde, egészen természetesen látszik, — de egy kis bibi is van. A Marconi jelfogóját reális gép alakjában látni s fogni is lehet, a spiritisták »szelleme« azonban — a napisajtó s a tudomány némely emberei szerint, — csak ott él a spiritisták hóhörtös képzeletében. A tüneményeket, igaz, itt is concedálják, mint akár a Marconi gépeinek a kopogását, — de csodalatosképen inkább azt engedik meg, hogy az ember a természetnek valami csodaalkotása legyen; »mint« hogy lelkünk a testi halál után tovább éljen s az emberekkel érintkezni tudjon és kívánjon. De nem ám, mintha ezt a »szellemet« látni is lehetne! Oh nem! Voltak esetek, amikor népes gyűléseknél mutattak be ilyen szellemeket, beszéltek is őket, hozzátartozók rájuk is ismertek, fotografiákat is vettek róluk; — s nem tudom még kicsoda bizonyítékokkal hozakodottak elő... A Marconi sürgönyeit csak egy pár ember látta, de mindenki elhisi, hogy vannak, s hogy találmánya reális alapon áll; a spiritusm jelenséget millió meg millió ember szemlélte; ugyanennyi a reális bizonyíték is könyvekben, folyóiratokban s egyekben; e bizonyítékok napról-napra ezrével szaporodnak, — de a bölcs napisajtó is a még bőlebbé exact tudomány még mindig okvetetlenkedik. Sőt holmi középkori hangok is hallatszanak már. Hogy a spiritisták ténykedése istentelen, mert ma az Isten szemünk előtt elrejtett, azt ne kutassuk, s hagyjunk békét az elköltözötteknek. Mily bárgyú beszéd! Igazán a sötét középkorba való, amikor a kutató s gondolkodó embereket nyársba húzták, megégették, — s tudomány és vallas kezét fogott, hogy

Ne borítsd be, Uram, gyászbá a családot,
Amár lijonaszalat Örökbebe várod;
Mert, oh én Teremtőm, az emberi lélek
Oly annyira gyöngye, — föl nem foghat Téged.

»Gábor angyal, hüvem, emberi nyelv szóval,
Az beszél belőled földi gyöngy szóval,
Földi elme itél, földi szemmel nézed,
Földi érzelmek árja fog el téged.

Fölsegíti karom, kit ledönt a bánat,
A sajgó sebre gyógyszer az idő ad;
Am O angyalom közt foglalja el helyét,
Neki bére Éden, — dja az öröklet.

Szóla a nagy Isten, bétől akarja,
És az elköltözött Ég s a Föld siratja,
Gyászfátyol födi be a napot ott felül,
Ottan, a hol O élt, többé ki se derül.

Elhervadt a tavasz még mielőtt nyár lett,
Letörtött a róza, bár még ki se felelt,
Letűnt a szivárvány, oda van az égről,
Kis ibolya száradt ki a törzök mellől.

Ciprusombja fájón, halkan zissen-rezzen,
Oly sejtelmes, méla temetőben minden.
— Ciprusombja mond meg, oh susogd el lagány,
Mennyien siratják, — hogy zogogják hányan !!

És Te szent Teremtő, mennyei Kegyelem,
Kit imád az Ég s Föld, dicser minden Elem,
Hallgasd meg e fohaszt, könyörülő szent Ég,
Hozz vigaszt azokra, a kik O szerették!

A rendszet.

(Károliat az életből.)

Óh! te a sorsnak mostoha gyermeke, hát még téged valaki legalább említeni is mer!

Jaj! bizony nemcsak mostoha, de oly különös árva, ki szüökkel is dicsekedhetik, de mostohan tának, mondhatnam nem törődnek velem!

Szegény, sajnálatremelő lény, hát tulajdonképen ki is vagy, mi is vagy te, hogy még a tulajdon szülőik is levezik rólad kezűket, elhanyagolnak?

Hogy ki vagyok, mi vagyok, nem nagy talány, hiszen a hová csak a szem néz, mindenütt ott vagyok, burjánzom, mint a gomba s csak az nem vesz észre, a ki éppen szándékosan nem akar!

Ejnye, ejnye szegény pára, de különös szüleid lehetnek, hogy ily gondosan elkerülnek, undorodnak tőled, sőt posványosodni engednek!

No kérem ezt az incselkedő faggatást tovább nem tűrhetem, elmondom tehát a valót; első sorban pedig elmondom azt, hogy tulajdonképen ki is vagyok, mi is vagyok én, azután megnevezem a szüleimet, de sőt tovább is megyek, lefeletem őket eleltűhen, s miután ép e pillanatok pajzán kedvem van, feltárom azt is, miért idegenkednek a szüeim tőlem oly szörnyű módon s miért kegyetlenkednek velem?

Szerény magam nem vagyok más, mint a közviszonyok épsége és a közös megóvására, fenntartására, ápolására és javítására irányuló törvények és szabályok összessége az emberiség érdekeinek szempontjából.

Ez és ennyi vagyok, sőt most már a szerénytelenségtől sem irtózva, még talán több, de kevesebb semmiesetre!

A nagyközönség széleskörű érdeke vagyok s mégis így kell sínlődnom észrevéteimül, mocskosan!
Nem kellemes az undorító állapot, s jajgatok is érte, mar magam sem emlékszem mióta, de azt igenis tudom, hogy a nagyközönség is jajgat miattam, s a szüeim mégis hajthatatlanul indolensek!

Haj! kérem a szüliek igen sokszor okozói gyermekük romlásának, szerencsétlenségének is így vagyok én velük magam is!

Csakkgy más lények neemtől könnyebben elbannak, mint »p az enyémek, azokra nézve ott van az arvaszék, a bíróság beavatkozása, mely ily időtlen »nem-banom« születek a legtöbb esetben gondnokság alá helyez s a gyermek józan észre, gondos kezekre bizza meg van mentve; az én mostoha szüelimmel azonban senki sem törődik, azok csapkodhatnak céltalanul, szertelenül!

No most már azt hiszem, mindenki kívánsi az én hátalban gondozóimra, szüleimre s azért sietek is őket megnevezni, kérem nem masok, mint a »rendszet-re vonatkozó törvények és szabályok végrehajtásá hivatott hivatalok, jobban mondva hatóságok.

No hiszen ezt sejtették már, leve is ugy-e? No persze, hogy persze, he, he, he...

Tudtam, tudtam magam is, csakhogy mégis akartam őket némileg burkolni, hogy a nyilt-lelelés leg-alább valamiképp érdekesebb legyen.

Jaj! majd kiszikolt az emlékezetemből, hogy az ígéretem teljes bevalására még azzal is kirúkolni tartozom, hogy miért is borzongnak, rémülnek szeretlenül szüeim tőlem oly érzékenyen?

Pst! kevés türelem s ezen is nemokára túlesem. Egész egyszerű a dolog. Ép, egészségesen születtem, csak érzélem, célirányos, okszertű s folytonos gondozást igényeltem, melyben azonban lelketlen szüelim — számtalan hibájánál fogva a mai napig nem részesültem s ennek folytán lassan-lassan megbodni, poshadni kezdtem, a természetből öröklött, viruló egészségemet a betegség és a nyavalya váltotta fel; tégtemben és lelkemben, szóval egész valómban elfekelyedtem.

Most így eltorzva, megnyomódva sanylem a legnagyobbbrézt szüloknek, gondozóknak, nem való apóliom hibáit, mulasztásait!

Legérdekesebb azonban e aránalmas állapotomban az, hogy most még én, az elnyomóim borzadnak, iszonyodnak tőlem a helyett, hogy sebecim, fekélyeimet legalább mérekeelni, enyhíteni is megkísérlelnék!

Töröm kínjaimat, viselem nyomorult sorsomat, de a túrelmem is vége szokott lenni, s érzem, hogy az én túrelmem nagyon is fogytán van s ha már egészen kifogyott, feltápaszkodom s színes torzalkomban befutva az országot, a nagyközönség méltó megbortránkozását, megütözését és lángoló haragját áldatlan szüleimre zúdítom s bizon tudom, hogy vagy szüleknek cserélek, vagy a mostaniaknak erős gondnokaság, pártatlan feyelem alá helyezését kívívom s mindkét esetben ocsányi letengésből felocsúdnom.

Zolyomi.

a régi tradíciók megóva maradjának — világságtól. Hiszen ha ezt az elvet megdézette volna a jobb meggyőződésu emberiség, ott állnánk még ma is, ahol az — dugaszhozó imádó vadember. Igen, az emberi elme arra való, hogy kutasson, — kutasson az u. n. rejtélyek mibenléte után is. Hisz az ember lelke egy szikra az isten szellemek, hogyne kereshetné hat a maga szülőjé, a maga kúfúforását, — s hogyne kutatná a saját rendeltetésé után a legvégéig?

Azzal végzem, amivel kezdettem: csoda nincs, s a spiritizmus tüneményei sem azok. Itt is minden a lehető legtermészetesebb úton és módon megy végbe. S így — a mi szintén természetes — visszavezeti az embert, aki vele tüzetesen foglalkozik, a természethez s ennek örökkévaló megteremtőjéhez és fenntartójához: az istenhez, a kitől — fájdalom — már oly messzire eltávolodott, elidegenedett az emberiség. A spiritista nem hiszi, hanem tudja, hogy van isten; a spiritista nem hiszi, hanem tudja, hogy a tiszta szívűből eredő fohász és ima oda talál a szeretet legfőbb kúfúforásához, s ennek magyarázatát is tudja adni. És a spiritista tudja, hogy földi elmulása nem egyebet, mint újfajzúletés, s hogy a szelleme élti, tökélyesedni fog, nem mint valami megfáradhatatlan légi tünemény, hanem mint önálló, tudatos, boldog lény, — mint egyéniség, amely a földi életben birt jellegét tovább is megátartja.

Ez a tudás, ez a meggyőződés, s illetőleg ezeknek megszerzése megérdemli talán, hogy ezzel az új tudományal a gondolkodó és érző ember behatóbban is foglalkozék.

S ha akadna, a ki nekem azt mondaná, hogy mindez lehetetlen, annak azt fognam felelni, hogy olyan mint a naiv gyermek, a ki, noha már tudja talán, hogy hernyóból, bábóbb lesz a tarka, hímes pillangó nem hiszi el, hogy abból a nádshölgy tapadó, csunya féregből lesz az aranyos fényű libella, amely pompás kék szárnyáival vidáman libog-lebeg a napsütötte patak fölött.

B. J.

Iparfejlesztési törekvések.

Teljes szimpaticusnak érdekelni azon akciót, melyet az Országos iparegyesület új iparágak meghonosításának előkészítése érdekében kifejt. Szándékosan és hangsúlyozva mondjuk, hogy az akció egyelőre csakis az előkészítés irányul, mert mint annak idején megkötöttan kifejtettük, arra, hogy a kontemplatív új iparágakat mar most és gyors egymásutánban meghonosítsuk, az időt alkalmasnak, a rendelkezésre álló tőkeből és szakértelmi erőket elégségesnek, számos új iparág tekintetében pedig a megfelelő fogyasztást biztosítottak nem látjuk, valamint nem tartanók célszerűnek azt sem, hogy a már létező, de még fejletlen állapotban levő iparágaktól a szükséges támogatást új iparágak létesítése kedvéért megvonjuk, illetve az amúgy sem nagymérvű erőket elforgácsoljuk.

Ezen vélekedésünk dacára az akció, amennyiben az a lehetőséggel számot vet s a viszonyokhoz alkalmazkodik, megfelelő egymásutánban készíti elő az új iparágak meghonosítását, partoljuk s különösen helyesüljük, hogy az Országos iparegyesület kiküldött biztosa mindenekelőtt számba vette az importot s meghatározni igyekezett, hogy minő iparickekkel mennyit fogyasztunk, mennyit fedez a szükségletből a beiföldi termelés s mennyit hozunk-mi a külföldről E munkálator, mely még kiegészítésre vár, jelentés alakjában tette közzé az egyesület s ha e jelentés áttekintjük, elborzadva látjuk, hogy aránylag mily óriási összegek erejéig vagyunk tributáriusai a külföldi, különösen az osztrák iparnak. A jelentésben foglalt adatok, részint a statisztika arucsoportosító rendszerének nem megfelelő volta, részint azon körülményvel fogva, hogy Ausztria és Magyarország közt nem áll fenn vámvonal, melynek sorompóján minden behozott iparicck pontosan számba vetetné, a tényletségre nem tarthatnak ugyan. igényt, mégis elégséges bizonyítékot szolgáltatják két nevezetes ténynek. Ezek egyike az, hogy számos nyersteménység kikészítés végett a külföldre vitetik ki s onnét kapjuk vissza gyártmányok alakjában; a másik az, hogy számos oly iparickekkel végett is a külföldre szorulunk, melyek előállításához sem vagy fogyaszt terület, sem valami kiválóbb szakértelem nem igényeljük. A különböző vasárk, norinberg és kézműárk számos csoportjait tárgy a lent és melyekhez a legjobb minőségű anyag nálunk bőven megtalálható, sőt a külföldi gyáripár innet szeri be e részbeni szükségleteit, míg különben a kézműárk közt számos oly gyártmányt találunk, melynek előállításra kevés tőkét igényel s mégis milliókkal járulunk ezen, mondhatni primitív árúkért a külföldi ipar felségelyezéséhez.

Hogy csak néhány példát említsünk fel: szegekért és csavarokért közel 3 millió, ekekért, kasszákért, villákért, fejszék és baltákért mintegy 3 millió, sárgacézárúkért több mint félmillió, közönséges kanalakért 2 millió, ollókért 1 millió, keféárúkért 1 millió, fésűárúkért 2 millió, gombokért 8-9 millió, kezzükért 1-6 millió, pipere-zsáppanért 860 ezer, noteszekért, szivarkapapírért több mint 1 millió, pipaszár és szivarszárkárt 2-2 1/2 millió, pamut és selyemszalagért 6-8 millió, kötőt és szövött pamutárúkért mintegy 13 millió, paszonnyáért 1-7-2 millió, len- és pamuteszpékért, csipkefüggönyökért 6 millió, nyakkendőkért közel 3 millió frt vándorol ki évenként a külföldre. Megakad a

szemünk a sok között az utolsó tételnél s szinte álmodkodik kérjük, hogy az jéles, vagy a ügyesség hiánya oka-e annak, hogy oly egyszerű gyártmányért, minő a nyakkendő, a külföldi gyáriparra vagyunk utalva. — Komplikált gépek, finom műszerek, órák, műipar termékek, vagy nagy befektetés igénylő iparickek a felsorolt árúk közt nem fordulnak elő, honnét van mégis, hogy csak hozzávetőleges számítás szerint is mindmennyi iparickekért 50-60 millió frtot fizetünk a külföldre? E kérdésre az okok egész sorát hozhatjuk fel. Indolencia, megszokottság, a külföldi cikkek iránt hűségéből származó előszerettség, a vallalkozási szellem hiánya, a kereskedők árúhitellel lekötöttsége a külföldi iparral szemben, konzervativizmus, mely új dolgokra vállalkozni, azokat megtanulni, nem igen hajlandó; tökélyhiány, mindenben az állam támogatásának igénylése, vagy nyereség igénylése, a kockázattól borzadáras mindezek okai annak, hogy szegyekért, pipaszárakért, ostonyelekekért, gombokért, nyakkendőkért stb. milliókat fizetünk a külföldre, mik ha ezen iparágakat meghonosítanók; sazezerélekedni adhatnánk munkát és kenyeret s az östermelés egyes ágazatait is magas fokra fejleszethetnők, nem is szólva arról, hogy az üzleti nyereség a nemzetvagyonát gyarapítana.

De épp azért, mert annyira akadály all az új iparágak meghonosítása utjában, az akciónak sikert csak akkor ígérhetünk, ha miidezeket figyelembe veszi s elhárítjuk érdekeiben természetű, kitartó munkát fejt ki. Nem elég e tekintetben az Országos iparegyesület, a Magyar kereskedelmi csapnok jó szándéka; mindezek parányi erők az elhárítandó akadályokkal szemben. A nemzet egészét, annak minden rétegét be kell vonni az akcióba, részesévé kell áhnik tenni minden erőparányt, nemzeti ügyggyé kell avatni a kérdést s fel kell éleszteni a lelkesedés lobogó lángját.

Am, hol azok a férfjak, a kik sikerrel vállalkozhatnak ez akció vezetésére?

HI RE I N K.

A Turóc-i Játékony Nőegylet tea-estéje f. hó 15-én volt s ügy anyagi, mint erkölcsi tekintetben szépen sikerült. E kijelentésünk indokolta val k, ha tekintetbe vesszük, hogy a tiszta bevétel 118 frt 50 krt tett ki, a négyesekért pedig 20, sőt több pár is tancolta. Amde sajnálattal kell kijelentenuünk azt is, hogy a nőegylet ezen mulatságáról sokan tavol voltak, a kik máskülönbön tevékeny részt szoktak venni az egylet ügyeinek intézésében. Többeket visszatartott az estén való részvételen ama megdöbentő csapás, a mely a gróf Nyáry családót érte s maga az elnökség is habozott, hogy megtartsa-e a kirűzött időben estejét, vagy elhalaszassa. Mégis tekintettel arra, hogy a gázos esél és az est között csak pár nap különbség volt, léheltelenen valt az elhalasztás. Ehhez járult még, hogy többeket visszatartottak az egyes családokba való látogatás megvárakozása. A mulatság azonban illő körülmények között is megfelelt a hozzakötött várakozásnak s az elért eredmény kárpótolta ezuttal is Fekete Miklósné elnök öngyaszának taradhatlan buzgalmat. Az estej jelen volt ifj. Justh György főispán úr 6 méltósága is. A résztvevő hölgyek névsora a következő. — Asszonyok: Boros Beláné, Chikány Miklósné, Dávid Ferencné, Fekete Miklósné, Feher Jánosné, Fischer Arminé, Grossmann Adolfiné, Hoffmann Edéné, Haas Jakabné, Jánthó Jánosné. özv. Rakszásny Gusztávine, Rakszásny Jozsefné, özv. Toperczerné, Zathureczky Kálmáné, Zorkóczy Tivadarné, Leinyók: David Berta, Fekete Etelka, Fekete Ilonka, Feher Etelka, Fabri Olga, Guthy Ilona, Hofmann Irma, Grüber Vilma, Rosza Erzsébet, Patsch Irma, Patsch Nánia, Toperczer Anna, Toperczer Mariska, Toperczer Ella, Zathureczky Berta. — A kedélyes táncmulatság egészen világos raggelgel tartott, a mi dícséretére válik fiataléagunknak.

Nyilvános köszönet. A Turóc-megyei Játékony Nőegylet által f. hó 15-én rendezett tea-estén közreműködött egyleti tagoknak, az estén részt vevő vendégeknek, a bevételhez hozzájárult felülfizetőknek s jegyeiket megváltott jóakaróinknak, ez úton fejezzem ki — az egylet választmányá nevében — hálás köszönetemet. Turóc-Szt.-Márton, 1899 április 18-án. Fekete Miklósné elnök.

Nyilvános szamadas. A nőegylet f. hó 15-én rendezett tea-estéjén belépti jegyek eladásából befolyt 66 frt; részben megvota tottak jegyeiket: Justh Bathyányi Maria ö méltósága 10 frt, ifj. Justh György főispán úr ö méltósága 9 frt, Justh Kálmán nyug. főispán úr ö méltósága 5 frt özv. Beniczky Martonné úrhölgy ö nagysága 5 frt, Rakovszky Iván úr 5 frt, Friedmann Gyuláné és dr. Lax Adolfiné úrhölgyek 3-3 frt, Revay Miklós úr 3 frt, id. Justh György nyug. főispán úr ö méltósága 2 frt 50 krt, özv. Soest Ötöné ö méltósága, Bardocz Károly, dr. Petrikovics János, Van Mons Alfred, Lazar Jenő és Küffler Zsigmond urak 2-2 frt, Boldis Ignác, Csepessányi Ferenc Roll Béla, Fischer Adolf és Vix Miksa urak 1-1 frt. A tiszta bevétel 118 frt 50 krt, mely összeg az egylet pénztárába elhelyeztetett.

Választmányi ülés. A Turóc-megyei Játékony Nőegylet választmányja f. hó 23-án d. u. 3 órakor tartja negyedei választmányi ülést a vármegyezház kis termében.

Trencsen vármegye főispánja. Szalovszky Gyula, a napilapok szerint lemondott állásáról és lemondását a kormány el fogja fogadni. A távozó főispán u.ódaul a vármegye közönsége Baross Jusztin alispánt szeretné üdvözölni, mert föltétlenül bízik képességeiben, jog-, törvény- és igazságszeretében.

Felösztunbnyórol írjak lapunknak, hogy ott a kanyaró és egy-ek esetben a difteritiz mutatók. Egy iskolás gyermek április 11-én meghalt difteritizben. Dr. Boross Béla körörrés, hetenként kétézer látogatja meg a községet és lelkiismeretesen igyekezik tovatérjedésének megállításában A betegségek különben enyhe lefolyásuk.

Szajviz. Olvasó-közönségünk b. figyelmét felhívjuk a Friedmann Mór ruttkai gyógyszerész által készített s nála kapható, avagy megrendelhető szajvizre.

Zongora-javitó Práschek Alajos selmecsbányai lakos zongora-készítő, ki a mult ószszel is itt működött s a közönség melegekedését kiérdemelte, a jövő héten megérkezik városunkba. Hangol és javít zongorát, orgonát, fisharmoniumot és aristonokat. — Személyesen volt alkalmunk meggyőződni Práschek úr szakértelméről s megbízhatóságáról, miert is őt melegen ajánljathatjuk megyei közönségünk szives figyelmébe. További felvilágosításokkal szivesen szolgálunk. — Szerk.

Oszlályorsjegyek vételére ajánljuk az általános ismert és jó hírnévnek örvendő Lukács Vilmos (Budapest, V. Fűrdő utca 10.) bankházat, hol az osztályorsjátékra vonatkozó mindennemű kérdésben szivesen kap mindenki felvilágosítást, valamint kívánatra játéktervezetek azonnal ingyen és bérmentve megküldenek.

Nyilt t ér.

Az e rovathan foglaltakért nem vállal felelőséget a szerk.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatban. Privát-fogyasz-tóknak postabér s vámentesen valamint hazhoz szállítva. — mintákat pedig postafordultával küldenek: Henneberg G. selyemgyárai (os. és kir. udvari szállító) Zürichben. Magyar levelezés. Svájcbá kétszeres levélbélyeg ragasztandó. 129. sz. 1899.

Árverési hirdetésny.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a znióvaraljai kir. járásbírószág 1898. évi V-168. sz. végzése következtében Dr. Hímsler István zniói ügyvéd által képviselt Henfort József tót-prónai lakos javára özv. Velts szül. Smialowszky Maria ellen 397 frt 65 krt s jár. erejéig fogantatott kikéleltéi végrehajtás után lefoglalt és 1025 frtba becsült 1-6 folyó tétel alatt két kanca ló, egy sárpa Phaeton kocsi, 3 fateng. gazd. szekér, 6 db ökrörről álló ingóságok nyilvános árverésen eladandak. Mely árverésnek s z óváraljai kir. járásbírószágna V. 168-3/898. sz. végzése folytán 397 frt 65 krt. tőkekövetelés, ennek 1897. évi december hó 9-ik napjától jóté 6% kamatai és eddig összesen 92 frt 95-nyban bíróltag mar megállapított költségek erejéig a helyszínen, Lászlófalván leendő esküszőésre 1899. évi április 12. napjának délelőtti 10 órája határidővel kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly meggyőzéséssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Znióvaralján, 1899. évi április hó 5-én Szibner, járásbíró. végrehajtó.

Premier kerék-párok! 25 év óta legjobb gyártmány Két évi jótállás. Képviselet: FISCHER ADOLF és FIA vas-, acél- és lemezárú-gyár Turóc-Szt-Márton vas-udvar az „Arany kolhosoz.” Varrógép- és kerékpar-javitóműhely.

